

Els fantàstics 'outsiders' d'Anne Tyler

ANNA CARRERAS

La guanyadora dels premis Pulitzer, National Book Critics Circle i PEN/ Faulkner Anne Tyler (Minneapolis, 1941) presenta ara *Una sala plena de cors trencats*, traduïda per Marc Rubió, un títol que podria remetre a un manicomi i que es presenta com una història d'amor contemporània entre Micah Mortimer, un solitari a la quarantena, reservat i maniàtic, que va per les cases reparant ordinadors amb el seu Kia, i Cassia Slade, una mestra de Baltimore que no viu amb ell perquè aposten per les vides indepen-

dents. Anne Tyler és, com Elena Ferrante, una autora que rebutja entrevistes, actes públics i festes literàries, però ella ho fa sense amagar el seu nom. Criada a Carolina del Nord, Tyler manté l'exigència en tot el que fa, i destaca tant per l'aparent senzillesa de la seva narrativa (alguns, en aquesta dificultat, hi han vist poca qualitat) com per la seva mirada tendra i original sobre vides aparentment ordinàries de personatges excèntrics que emanen veritats universals. Com va afirmar Andrea Aguilar en un article de l'any 2003, les rareses són hàbits en la literatura de Tyler, no excepcions per cridar l'atenció.

UNA SALA PLENA DE CORS TRENCATS
ANNE TYLER
PROA / LUMEN
TRADUCCIÓ DE MARC RUBIÓ
240 PÀG. / 18,90 €

La novel·la va ser escrita i publicada als Estats Units durant els mesos més durs de la pandèmia el 2020. El gran conflicte de l'obra esclata quan la vida plàcida del Mortimer, en què tot sembla "disposat amb antelació", es veu alterada fins a la náusea per dos esdeveniments que l'obligaran a veure el món d'una altra manera. La Cassia –la seva parella, a qui es nega a considerar amb cap altre epítet, li agrada perquè "considerava que era relaxant de mirar"– apareix a casa seva i li diu que es queda a viure amb ell perquè l'han desnonat. En paral·lel, també es planta a la porta del bo del Mortimer el jove Brink Bartell Adams, un adoles-

cent ric, atractiu i consentit que porta una samarreta on hi posa "Adults" i assegura que és fill seu, d'una antiga relació del Mortimer amb una universitària.

Intolerància a la frustració

Les feines domèstiques estrictament programades pel Mortimer experimentaran un daltabaix difícil de manejar per a algú que flirteja amb la síndrome d'Asperger. En un moment en què les nostres rutines s'han vist truncades per la punyetera pandèmia, *Una sala plena de cors trencats* és un relat adequat i profund sobre la intolerància a la frustració, el canvi constant i l'efecte sorpresa tan versemblant en temps de mala maror. La singularitat no connecta amb l'entorn fins que la forcen a fer-ho.

L'"Informaniàtic", rètol escrit al cotxe del Mortimer, es treu un sobresou fent feinetes al bloc de pisos on viu, al nord de Baltimore. Ell viu al soterrani. Poca llum, poca alegria, sovint parla sol amb accent estranger i creu en l'existència d'un Déu del Trànsit, una veu que el felicita per les seves formes impecables a l'hora de conduir. Sí, el Micah també sent veus tot i ser un amant del silenci. Però: "Es para mai a pensar en la seva vida, el Micah? En el significat o la finalitat que pugui tenir? El preocupa la idea que potser es passarà els propers trenta o quaranta anys d'aquesta manera? No ho sap ningú. I és gairebé segur que ningú l'hi ha preguntat mai". Per això Tyler li construeix una vida, perquè ella sí que s'ho pregunta, atenta a la diferència, observadora nata de la tendresa infinita d'un home que només va cometre un únic error: esperar que les coses fossin perfectes. ♦♦

WIKIPEDIA

Decantacions i esclats en la poesia de Feliu Formosa

VÍCTOR OBIOLS

La tardor passada van aparèixer alhora aquest llibre de poemes, *L'incert encontre*, i un breu epistolari, *Tots aquests anys* (Quaderns de la Font del Cargol), acuradament editat, de la correspondència que va mantenir Feliu Formosa amb el seu amic Josep M. Benet i Jornet entre el 1972 i el 1980. No em sé estar de veure-hi algun senyal, en aquesta coincidència. Les cartes consignen fets i preocupacions de dos homes de lletres que són "enmig del camí" i Formosa, a l'epíleg, en pondera la importància, per l'amistat que els va unir i per les circumstàncies culturals del país que s'hi reflecteixen. Però el que marca aquest epistolari és, certament, el punt d'inflexió que representà per a Formosa la pèrdua de la seva dona.

Hi ha una carta colpidora on diu: "Tu ets potser l'única persona a qui

puc llançar aquest cable buscant una mena de solidaritat llunyana. No entenc res. No puc fer res [...]". El poeta formalitzaria, en una mena de catarsi, el seu dolor elegíac convertint-lo en poesia, el famós i memorable *Cançonet* (1976). Però en aquell moment havia de compartir el dol amb el seu amic. Aquesta mena d'homenatge a l'amistat amb el dramaturg, xifrat en unes cartes de fa més de quaranta anys, lliga amb el darrer llibre de poesia, *L'incert encontre*. Al últim poema del recull, dedicat justament a Mari Plans, hi diu: "El tren encara / no anava soterrat. Hi passejàvem / arran, i el que en recordo / no he pogut soterrar-ho". Podem soterrar la realitat de les coses del món, però no el record dels moments vitals.

Uns pocs mots per dir-ho tot

Aquest darrer llibre de Feliu Formosa segueix amb fidel obediència, quasi fil per randa, la divisa que marca el colofó, uns mots de Carles Riba:

L'INCERT ENCONTRE
FELIU FORMOSA
CAFÈ CENTRAL /
LLIBRES DEL SEGLE
94 PÀG. / 18 €

"El meu exercici, doncs, fóra per a contenir una sensació, una representació, una reflexió, un fet d'amor o de recança, dins un traç sobri i just de paraula". D'altra banda, enllaça amb el que Jordi Solà Coll, al seu epíleg il·luminador, en diu "poesia de síntesi". Afegim-hi els mots del poeta italià Pietro Civitareale –"la poesia com a revelació i reparació"– i ja tenim plantejat el projecte que engega Formosa en aquest "incert encontre".

El "traç sobri i just de paraula" ribià li proporciona la tanka (forma, per cert, també ribiana, però ja conreada a bastament per Formosa en llibres anteriors). Si haguéssim de triar uns mots guia per definir allò que el poeta es proposa en aquest llibre, potser ens decidíem per *fulguració* i *decantació*. La poesia, de vegades, té aquesta qualitat volàtil de cosa alquímica que fa que el poeta es vegi portat a "decantar" l'expressió. Hi ha, naturalment, una voluntat d'art, sobretot en un poeta

madur, que sap el terreny que trepitja, però no gosaria contradir del tot el fet que pugui haver arribat a una tal decantació per vies més èteres i estocàstiques, no pas planificades d'antuvi: la fulguració, l'esclat de llum fugaç. El poema 26, que duu una citació de Joan Vinyoli (*La meua poesia són records*), extreta d'una conversa amb el poeta, és significatiu de la tessitura general: la persistència dels records, que foren "temps de lluita i silencis". El record, espai de resistència contra la fragilitat de la memòria. Jordi Solà ens parla de "l'element koànic" en la poesia de Formosa: "L'opac ens il·lumina, ens acara al'intangible del silenci". Hi ressonen també els haikus de Julien Vocance, una meravella que ens descobrí un altre gran haikuista, Jaume Pont. El poeta sembla inesgotable: "Potser espera la música / que encara em viu a dintre". Formosa ens ha donat, com sol fer sempre, un tresor. ♦♦